

Nová úprava zadávání veřejných zakázek a koncesí

V Poslanecké sněmovně prošel prvním čtením vládní návrh zákona o zadávání veřejných zakázek, který má sjednotit právní úpravu zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv a nahradit tak současný zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon).

Návrh zákona vychází ze směrnic Evropského Parlamentu a Rady, které upravují zadávání veřejných zakázek a udělování koncesí a které je Česká republika povinna transponovat a za tím účelem uvést v účinnost příslušné předpisy do 18. dubna 2016. Níže uvádíme přehled některých významných změn, které návrh v oblasti zadávání veřejných zakázek přinese.

Návrh zákona o zadávání veřejných zakázek zejména upouští od používání nejnižší nabídkové ceny jako základního hodnotícího kritéria. Primárním hodnotícím kritériem bude nově pouze ekonomická výhodnost nabídky, která se hodnotí na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality. Zadavatel však bude v některých zadávacích řízeních moci hodnotit ekonomickou výhodnost výlučně podle nejnižší nabídkové ceny, obdobně jak tomu bylo doposud.

Podle návrhu bude zadavatel nově moci vyloučit účastníka zadávacího řízení pro nezpůsobilost, pokud prokáže, že se účastník zadávacího řízení dopustil v posledních 3 letech od zahájení zadávacího řízení (i) závažných nebo trvalých pochybení při plnění dřívějšího smluvního vztahu se zadavatelem zadávané veřejné zakázky, nebo s jiným veřejným zadavatelem, která vedla k předčasnému ukončení smluvního vztahu, náhradě škody nebo jiným srovnatelným sankcím, nebo (ii) závažného profesního pochybení, které zpochybňuje jeho důvěryhodnost, včetně pochybení, za která byl disciplinárně potrestán nebo za která mu bylo uloženo kárné opatření podle jiných právních předpisů. Zadavatel naopak nebude muset vyloučit účastníka kvůli formálním pochybením, zejména chybějícím údajům, dokladům apod. V této souvislosti bude mít zadavatel zejména možnost chybějící údaj či doklad dožádat v mnohem širším rozsahu, než podle nyní účinného zákona.

Navrhované znění nového zákona přináší rovněž výraznou časovou úsporu a dílčí administrativní zjednodušení zadávacích řízení. Zatímco nyní může veřejný zadavatel většinu zadávacích řízení zahájit až 1 měsíc po odeslání předběžného oznámení do Věstníku veřejných zakázek, návrh nového zákona od předběžného oznamování zakázek, až na některé výjimky, upouští.

Podle současného zákona o veřejných zakázkách musí zadavatel svolávat hodnotící komisi i pro méně významné zakázky, kdežto návrh ponechává na úvaze zadavatele, zda komisi k provádění úkonů pověří či nikoliv; odpovědnost však ponese zadavatel.

Podle stávající úpravy není zadavatel schopen určit, co je mimořádně nízká a tedy i podezřelá cena. Dle návrhu nového zákona bude moci zadavatel dopředu v zadávacích podmínkách stanovit konkrétní cenu nebo náklady, které bude považovat za mimořádně nízkou nabídkovou cenu, nebo vzorec určení mimořádně nízké nabídkové ceny. Nabídku, která obsahuje takovou mimořádně nízkou nabídkovou cenu, která nebyla účastníkem zadávacího řízení zdůvodněna, pak bude zadavatel moci, obdobně jak je tomu nyní, vyloučit.

Dle stávajícího zákona o veřejných zakázkách musí zadavatel kontrolovat všechny nabídky bez ohledu na splnění podmínek zadání, což je často velmi náročný proces, zejména u velkých zakázek, do kterých se přihlásilo hodně zájemců. Podle návrhu zákona bude zadavatel moci kontrolovat jen tu nejvýhodnější nabídku. Návrh totiž v této souvislosti stanovuje, že zadavatel může provést posouzení splnění podmínek účasti v zadávacím řízení před hodnocením nabídek nebo až po hodnocení nabídek; u vybraného dodavatele však musí zadavatel provést posouzení splnění podmínek účasti v zadávacím řízení a hodnocení jeho nabídky vždy.

Na základě návrhu zákona o zadávání veřejných zakázek dochází také ke zpřesnění kritérií pro tzv. in-house zadávání veřejných zakázek. Zejména je stanoven pevný objem činnosti vykonávané ovládanou právnickou osobou ve prospěch zadavatele, který musí být splněn pro zadání zakázky v režimu in-house. Zatímco podle stávající úpravy je tento objem stanoven neurčitě výrazem „převážná většina činnosti“, podle návrhu musí ovládaná právnická osoba pro zadavatele vykonávat více než 80% činnosti.

Návrh zavádí také nový typ zadávacího řízení, tzv. inovační partnerství, které je vhodné v případě, kdy poptávané řešení není běžně standardizované. Cílem tohoto zadávacího řízení je zejména vývoj inovativního produktu, který není dostupný na trhu, a jeho následný nákup. Zadavatel přitom stanoví požadovanou úroveň výkonnosti a s účastníky dohodne maximální náklady na produkt.

Výraznou změnou oproti stávající úpravě je rozšíření možnosti měnit obsah uzavřené smlouvy. Nově bude mít zadavatel možnost měnit za stanovených podmínek obsah závazku, pokud celkový cenový nárůst nepřekročí 30% původní hodnoty závazku (při provedení více změn pak bude rozhodný součet cenových nárůstů všech těchto změn). Tato změna jistě přinese výrazné ulehčení zadavatelům, kteří nebudou tolik limitováni v situacích, kdy vyvstane potřeba dodatečných prací či dodatečného plnění.

Ačkoliv návrh zákona o zadávání veřejných zakázek je teprve ve fázi druhého čtení, jeho přijetí a nabytí účinnosti lze očekávat do již zmíněného data 18. dubna 2016, do kterého je Česká republika povinna zajistit transpozici příslušných směrnic, které popsane změny v zadávání veřejných zakázek přináší.

Mgr. Pavel Janků, advokát ŘANDA HAVEL LEGAL

Legislativní novinky / judikatura

Doporučujeme vaší pozornosti následující vybrané legislativní novinky z posledního čtvrtletí roku 2015.

Mimosoudní řešení spotřebitelských sporů

Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, která zavádí mimosoudní řešení spotřebitelských sporů. Návrh byl Senátem Poslanecké sněmovně vrácen s pozměňovacími návrhy, přičemž pokud Poslanecká sněmovna návrh schválí, nabude novela platnosti a účinnosti.

Návrh novely zavádí nový způsob řešení spotřebitelských sporů z kupních smluv nebo ze smluv o poskytování služeb, kdy na jedné straně sporu vystupuje podnikatel – prodávající či poskytovatel služby, a na druhé straně spotřebitel. Typicky se bude jednat o uplatnění práv zodpovědnosti za vady, kdy prodávající například neuzná spotřebitelem uplatněnou reklamaci. V současné době je v podstatě jedinou možností spotřebitele obrátit se v případě takového sporu se svým nárokem na příslušný soud. Tento postup je však finančně i časově náročný. Ve většině případů se spotřebiteli nevyplatí nárok vymáhat soudní cestou (a to zejména vzhledem k nepoměru mezi hodnotou sporu a vynaloženými náklady). Od účinnosti zmíněné novely bude mít spotřebitel také možnost bezplatně uplatnit svůj nárok u příslušného orgánu (zpravidla u České obchodní inspekce) za účelem mimosoudního řešení, a to ve lhůtě 1 roku ode dne, kdy poprvé uplatnil své právo u podnikatele.

Výsledkem mimosoudního řešení spotřebitelského sporu však nebude závazné rozhodnutí příslušného orgánu, nýbrž dohoda stran sporu, k jejímuž uzavření orgán strany povede. Tento orgán tak bude vystupovat pouze jako mediátor vedoucí strany ke smírnému vyřešení sporu. Je tedy otázkou, zda tento nový nástroj alternativního řešení sporů povede k posílení pozice spotřebitele při uplatnění jeho práv (neboť strany nemají povinnost příslušnou dohodu uzavřít), nebo zda bude spotřebitel ve výsledku stejně nucen uplatňovat svá práva u soudu a vynakládat související náklady.

Za zmínku také stojí, že v souvislosti se zavedením mimosoudního řešení spotřebitelských sporů novela přináší také novou informační povinnost podnikatele. Od účinnosti novely bude podnikatel povinen informovat spotřebitele jasným, srozumitelným a dostupným způsobem (zejména prostřednictvím internetových stránek a uvedením informace v obchodních podmínkách) o orgánu, který je příslušný k mimosoudnímu řešení spotřebitelských sporů. Porušení této informační povinnosti pak bude postihováno jako správní delikt, za který bude možno uložit pokutu až do 1 milionu Kč.

Zavedení rejstříku skutečných vlastníků společností

Evropský parlament a rada Evropské Unie přijaly dne 20. května 2015 směrnici 2015/849/EU o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu. Tato směrnice mimo jiné ukládá členským státům, aby zajistily, že společnosti

a jiné právnické osoby zapsané v rejstříku na území těchto členských států budou mít povinnost získat a poskytnout příslušným orgánům informace o svém skutečném majiteli. Skutečným majitelem se přitom rozumí fyzická osoba (nebo fyzické osoby jednající ve shodě) s podílem ve výši alespoň 25%, ať už se jedná o vlastnictví přímé nebo prostřednictvím dalších korporací. Informace o skutečných majitelích společností pak mají být evidovány v centrálním registru, který členské státy pro tento účel povedou.

V této souvislosti je připravován návrh zákona, který zavede povinnost společností sdělovat údaje o svých skutečných vlastnících centrálnímu registru. Tento registr bude pravděpodobně součástí obchodního rejstříku.

Tato připravovaná úprava má umožnit rozkrytí majetkové struktury obchodních společností a jiných právnických osob, které jsou vlastněny přes několik dalších právnických osob, mnohdy se zahraniční majetkovou účastí. Otázkou však je, jakým způsobem bude povinnost sdělovat údaje o skutečných vlastnících společností a právnických osob vynucována, případně její splnění kontrolováno. V mnoha případech totiž údaje o skutečném vlastníku nezná ani samotná společnost, pokud je součástí rozsáhlého zahraničního koncernu, případně tyto údaje není s ohledem na rozsáhlou zahraniční strukturu možné ve veřejných rejstřících nijak ověřit.

Mgr. Pavel Janků, advokát ŘANDA HAVEL LEGAL

Newsletter společnosti ŘANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o. informuje obecně o vybraných legislativních změnách, judikatuře a právních problémech. Informace předkládané v newsletteru mají pouze informativní povahu a nepředstavují úplný přehled změn v legislativě, judikatuře či právní praxi. Do newsletteru jsou zařazovány informace, které naše advokátní kancelář vybírá dle vlastního uvážení s ohledem na zajímavost či praktickou využitelnost informací pro adresáty newsletteru. Aplikovatelnost v newsletteru publikovaných informací na specifické případy je závislá na konkrétních okolnostech. Tento newsletter nepředstavuje právní radu a ŘANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s. r. o. neodpovídá za aplikaci závěrů či skutečností uvedených v newsletteru na jakýkoli právní případ.

